Johansson Elina 18.6.2024

# Energianeuvosto 30.5.2024

Kokous

Energianeuvosto 30.5.2024

**Energianeuvostossa hyväksyttiin neuvoston päätelmät kestävän sähköverkkoinfrastruktuurin edistämisestä.**
**REPowerEU- keskustelussa ministerit peräänkuuluttivat komissiolta tiekarttaa sisältäen selkeän aikataulun sekä lisätoimia venäläisten fossiilisten polttoaineiden käytön lopettamiseksi kokonaan. Samassa yhteydessä jäsenvaltioiden enemmistö ilmaisi tukea kahden jäsenvaltion aloitteelle korkean tason ryhmästä ohjaamaan työtä ja sen osalta todettiin, että asian käsittelyä jatketaan Coreper-tasolla.**
**Toisena keskustelunaiheena oli Green Dealin tulevaisuus. Puheenvuoroissa vallitsi laaja yksimielisyys EU-säädöskehikon ennustettavuuden ja johdonmukaisuuden lisäämisen tarpeesta investointien edistämiseksi.**
**Kokouksessa oli myös kahdeksan AOB-kohtaa, ja lopuksi kuultiin Unkarin työohjelmasta tulevana neuvoston puheenjohtajavaltiona. Seuraavan kerran energiaministerit kokoontuvat epävirallisiin energiaministerikokoukseen Budapestiin 15.-16.7.2024.**

## 1. Esityslistan hyväksyminen

Kokouksen esityslista hyväksyttiin.

## 2. A-kohtien hyväksyminen

a) Muut kuin lainsäädäntöasiat

A-kohtien luettelo hyväksyttiin.

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Lainsäädäntöasioiden luettelo käytiin läpi ja todettiin kunkin kohdan osalta hyväksytyksi. Puheenjohtaja nosti esille erityisesti, että neuvosto hyväksyi päätökset, joiden myötä Euroopan unioni ja Euratom irtisanoutuvat energiaperuskirjaa (Energy charter) koskevasta sopimuksesta.

## 3. Päätelmät kestävien sähköverkkojen kehittämisestä – hyväksyminen (puheenjohtajan kompromissiteksti 10244/24)

PJ/Belgian energiaministeri Tinne Van der Straeten totesi päätelmien laadinnan alkaneen epävirallisessa ministerikokouksessa huhtikuussa. Työtä on jatkettu Coreper 1-kokoonpanossa. Kiitti jäsenvaltioita rakentavasta suhtautumisesta. Monilla on edelleen herkkyyksiä tekstin suhteen mutta vetosi kompromissihalukkuuteen, että neuvoston päätelmät saataisiin hyväksyttyä.

KOM/DG ENER/ energiakomissaari Kadri Simson kiitti puheenjohtajaa erinomaisesta yhteistyöstä.

Jo Espanjan puheenjohtajakaudella (yhteistyössä komission kanssa) järjestetyssä korkean tason konferenssissa nousi vahvasti esille tarve kehittää sähköverkkoja. Tarvitaan valtavia investointeja. EU:n tulee kaksinkertaistaa rajat ylittävät sähköverkkonsa vuoteen 2030 mennessä, joka merkitsee tällä vuosikymmenellä 584 miljardin euron investointeja sekä siirto- että jakeluverkkoihin. Belgia ollut hyvin aktiivinen asian edistämiseksi ja rakentavia keskusteluja on käyty neuvostossa. Päätelmät ovat hyvin ajankohtaiset, jotta energiasiirtymän edellytyksenä olevat siirtoverkot saadaan ajan tasalle ja päätelmät lähettävät vahvan viestin EU:n ja jäsenvaltioiden tahtotilasta eri toimijoille. Rahoitukseen ja kustannusten jakoon liittyy erityisesti haasteita. Hän korosti myös CEF (*Connecting Europe Facility*) rahoituksen ratkaisevaa roolia ja muistutti merituulivoiman tärkeästä roolista. Energiaturvallisuus –näkökulma on erittäin tärkeä. Vetosi jäsenvaltioihin päätelmien hyväksymisen puolesta.

Käytiin lähes täysi pöytäkierros (24 jäsenvaltiota käytti puheenvuoron), jossa puheenjohtajan kompromissiteksti sai laajaa tukea. Valtaosa jäsenvaltioista piti tekstiä tasapainoisena (ml. FI). FI kiitti puheenjohtajan määrätietoista työtä sekä piti hyvänä, että sen toiveiden mukaisesti energia-turvallisuuskirjauksia oli vahvennettu alkuperäisestä. Useat jäsenvaltiot (yhdeksän jäsenvaltiota, ml. FI) peräänkuuluttivat aidosti täysin yhteen liitettyjen eurooppalaisten energiamarkkinoiden tärkeyttä. Joissain puheenvuoroissa esitettiin vielä rahoitusta koskeviin osioihin huomioita; kymmenen jäsenvaltiota peräänkuulutti riittävän rahoituksen varmistamista (CEF).

PJ kiitti saamastaan laajasta tuesta päätelmille. Päätelmät ovat elävä asiakirja ja toimivat pohjana neuvoston jatkotyölle.

**4. REPowerEU-tiedonanto: tilannekatsaus - keskustelu (puheenjohtajan keskustelu-asiakirja 9774/24)**

PJ johdatti aiheeseen todeten kahden vuoden tehdyn merkittävän edistyksen. Muistutti puheenjohtajan asiakirjan taustakysymyksistä. Puheenjohtaja toivoi kuulevansa näkemyksiä jäsenvaltioiden mahdollisista haasteista venäläisen energian tuonnin lopettamispyrkimyksissään sekä näkemyksiä tarvittavista lisätoimista, jotta riippuvuudesta Venäjän fossiilienergiasta päästäisiin eroon mahdollisimman nopeasti.

KOM muistutti, että vuodesta 2022 venäläisen maakaasun tuonti Eurooppaan on romahtanut. Kaasun käytön säästötoimet ovat myös onnistuneet. Määrätietoisten toimien ansiosta EU on onnistunut säästämään 125,2 miljardia kuutiometriä (bcm) kaasua, varmistaen samalla riittävät kaasuvarat ja vähentämään kaasun tuontia 45 prosentista 15 prosenttiin. Lisäksi uusi tuuli- ja aurinkoenergiakapasiteetti kasvoi yli kolmanneksella vuosina 2021–2023.Eurooppaan tuotavan LNGn osuus on puolestaan noussut – tämä ei ole hyväksyttävää. Toivoi kuulevansa jäsenvaltioiden aikeista, että ovatko implementoimassa kaasupaketin mukaista kieltoa. Laativat ohjeistusta myös REDIII-direktiivin toimeenpanosta. On muistettava energiaturvallisuus tuulivoiman ja aurinkovoiman osalta.

Käytiin laaja pöytäkierros, jossa 25 jäsenvaltiota käytti puheenvuoron. Keskustelussa jakoivat kokemuksiaan esteistä venäläisen energian tuonnin lopettamisessa sekä näkemyksiä tarvittavista lisä-toimista. Yhteisymmärrys vallitsi siitä, että EU:n yhtenäisyys on ollut sen vahvuus. Jäsenvaltiot toivat esille toimiaan venäläisestä fossiilisesta energiasta eroon pääsemiseksi. Energianlähteiden monipuolistamista korostettiin, samoin uusituvan energian käyttöönottoa. Myös energiatehokkuutta parantavia toimia nostettiin esille ja kaasun kulutuksen vähentämiseen tähtäävät toimet nähtiin onnistuneina. Ponnisteluja on kuitenkin lisättävä, ja useassa puheenvuorossa vaadittiin komissiolta selkeää toimintasuunnitelmaa tiekartan ja aikataulun muodossa. Komissiolta toivottiin myös tehokkaampaa ja kokonaisvaltaisempaa koordinaatiota ja kaksi jäsenvaltiota esitti lisäksi korkean tason työryhmän perustamista. Yleisellä tasolla ajatusta tuki moni jäsenvaltio (ml. FI) mutta samalla todettiin että yksityiskohdista tulee jatkaa keskustelua neuvoston valmisteluelimissä.

KOM vastauspuheenvuorossa kiiteltiin jäsenvaltioiden päättäväisyyttä ja se toivoi, että jäsenvaltioiden sitoutuminen heijastuu myös tuleviin keskusteluihin. Komissio lupasi tarttua toimeen tiekartan laatimiseksi.

PJ päätti keskustelun todeten, että jäsenvaltiot ovat yhtä mieltä siitä, että EU:n on tehostettava toimiaan ja komission on lisättävä koordinaatiota. Coreper 1-kokouksessa tullaan jatkamaan keskustelua korkean tason ryhmän perustamisesta.

**5. Euroopan vihreän kehityksen ohjelma – tilannekatsaus – keskustelu (puheenjohtajan keskusteluasiakirja 9775/24)**

PJ avasi asiakohdan viittaamalla laatimaansa keskusteluasiakirjaan, jossa se pyysi näkemyksiä, kuinka nopeuttaa vuoden 2030 energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian tavoitteiden toimeenpanoa. Lisäksi se tiedusteli, nähdäänkö tarvetta uusille EU-tason toimille.

KOM puheenvuorossa muistutettiin laajasta määrästä lainsäädäntöä, jota Euroopan vihreän kehityksen ohjelman pohjalta on annettu. Tulevaisuutta ajatelleen se painotti energiatehokkuus- ja uusiutuvan energian 2030 tavoitteita. Toiseksi se korosti kestävää sähköverkkoinfrastruktuuria. Kolmantena tavoitteena tulee olla EU:n avoimen strategisen autonomian toimeenpano. Vihreän kehityksen ohjelman toimeenpano on keskeistä.

Keskustelussa painotettiin, että tulevaisuudessa tulee säädöskehikon olla hyvin ennustettava (ml. FI), jotta investointeja syntyy. Useat jäsenvaltiot (8, ml. FI) nostivat esille tärkeyden yhdistää hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen Euroopan kilpailukyvyn ylläpitämiseen. Teknologianeutraalisuutta korosti 8 jäsenvaltiota (ml. FI). Lisärahoituksen tarpeen nosti esille 11 jäsenvaltiota.

**6. Muut asiakohdat**

*a) Biopolttoaineet, petosten torjunta*

DE, FR ja NL oli pyytänyt AOB-asiakohtaa. Jäsenvaltiot peräänkuuluttivat komissiota tekemään selvityksen, jossa selvitettäisiin nykyisen hallintamallin heikkoudet ja pohdittaisiin yhdessä jäsenvaltioiden kanssa korjaavia toimia, joilla estää väärennettyjen biopolttoaineiden pääsy Europan markkinoille.

Keskustelussa viisi jäsenvaltiota ilmaisi tukensa.

Komissio toi esille, että EU:n kestävyyskriteereitä biopolttoaineille on vahvennettu ja mm. perustamalla vuoden alussa käyttöön otetun jäljitettävyysjärjestelmän. Komissio käynnistää työryhmän (biopolttoaineiden, bionesteiden ja biopolttoaineiden kestävyyttä käsittelevän komitean yhteyteen) vahvistaakseen entisestään sertifiointia koskevan täytäntöönpanoasetuksen vaikutusta.

*b) Kaasun varastointi ja neutraaliusmaksun vaikutukset ja tarve paremmalle EU-tason koordinaatiolle*

Asiakohta oli CZ:n pyytämä (AT, HU ja SK tukemana) ja sen tavoitteena oli kiinnittää huomiota DE:n perimään maksuun, joka on nostanut merkittävästi kaasun tuontikustannuksia ja johtanut kaasun hinnan nousuun kuluttajille. Seurauksena voi olla ei-toivottu kannustin tuoda enemmän kaasua Venäjältä, joka on ristiriidassa REPowerEU –tavoitteiden kanssa.

DE toi esille, että se on aikeissa luopua maksusta niin pian kuin suinkin mahdollista, käytännössä ensi vuoden alusta alkaen.

*c) Karlovy Varyn vuosittainen poliittisen vuoropuhelun julkilausuma*

CZ ja SK esittelivät AOB-kohdassa julistuksen, jossa korostettiin oikeudenmukaista energiasiirtymää erityisesti hiilituotantoalueilla.

KOM toi esille, että Vihreän kehityksen ohjelman keskeinen periaate on se, että ollaan sitouduttu siihen, ettei mitään aluetta jätetä jälkeen. Oikeudenmukaisen siirtymän rahastolla on ollut tärkeä rooli. Coal Regions on Transition – vuosittainen poliittinen vuoropuhelu järjestetään 11.-12.7.2024 Slovenian Velenjessä.

*d) 2024 Innovaatiorahaston huutokaupan ehdot RFNBO vedyn tuotannossa*

PL, HU ja CZ toivat alustuksessaan esille näkemyksiään huutokaupan ehdoista ja parannusehdotuksiaan.

KOM vakuutti olevansa sitoutuneensa maantieteellisen tasapainon edistämiseen.

*e) Lopulliset ja päivitetyt kansalliset energia- ja ilmastosuunnitelmat (NECP)*

KOM muistutti, että kaikkien jäsenvaltioiden on annettava lopulliset NECPinsä 30.6.2024 mennessä.

Kolme jäsenvaltiota käytti puheenvuoron.

*f) Talvivarautuminen 2024/2025*

KOM toi esille, että Ukrainan kaasunsiirtosopimus on päättymässä 1.1.2025. EU on hyvin varautunut ennen tulevaa talvikautta mutta on erittäin tärkeää pitää kaasun kysynnän vähentämisen taso aiemmalla tasolla (-15 %). Komissio kehotti niitä jäsenvaltioita, jotka edelleen tuovat venäläistä kaasua, monipuolistamaan energianlähteitään ja toimitusreittejään. Kaasunsiirtosopimuksen päättymisellä olisi vaikutuksia myös Moldovaan.

Kaksi jäsenvaltiota käytti puheenvuoron.

*g) Komission menettelyjen yksinkertaistaminen kapasiteetin korvausmekanismien hyväksymiseksi*

KOM mukaan lainsäädännöllä tehdään muutoksia, joilla kapasiteettimekanismeja tehdään rakenteellisemmiksi ja yksinkertaistetaan komission menettelyjä hyväksynnän nopeuttamiseksi. ACER ehdottaa muutosta eurooppalaisen resurssien riittävyyden arvioinnin metodologiaan perustuen tulevaan komission raporttiin, jossa arvioidaan nykyistä hyväksymisprosessia ja esitetään ehdotuksia sen tehostamiseksi. Arvioinnissa se keskittyy mm. resurssien riittävyyden arviointiin ja kapasiteettimekanismien suunnitteluperiaatteisiin. Tavoitteena on lyhentää huomattavasti kapasiteettimekanismien hyväksymisprosessin määräaikoja, mahdollisesti 6–8 viikkoon ottamalla käyttöön uusi nopeutettu reitti. Jäsenvaltioita kuullaan kohdistetulla kuulemisella sähkökoordinointiryhmän kautta.

Yksi jäsenvaltio piti puheenvuoron.

*h) Tulevan neuvoston puheenjohtajavaltion, Unkarin työohjelma; informaatiota Unkarin valtuuskunnalta*

Unkari kertoi, kilpailukyky tulee olemaan kautensa keskeisimmistä painopisteistä. Energialla keskeinen rooli, jotta EU:n teollisuudelle voidaan turvata kilpailukykyiset energianhinnat. Unkari jatkaa valmiuspaketti 55:n täytäntöönpanoa ja edistää NECP-työtä. Unkarin teemoja tulevat ole-maan geoterminen energia sekä ydinenergia. Samoin sähköverkot tulee pysymään asialistalla: tavoite puuttua kulutus huippuihin (peak shaving) sekä edistää sähkön varastointia.
Epävirallinen energiaministerikokous järjestetään Budapestissa 15.-16.7. ja kokouksessa vieraillaan geotermisen energian porauskohteessa.

Suomen edustajat

Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen

UM/EUE:
Mertens Saara Pokki

TEM/EOS:
ylijohtaja Riku Huttunen
neuvotteleva virkamies Elina Johansson

VNK/VNEUS:
EU-erityisasiantuntija Ville Niemi

Asiakirjat

Merkitty asiakohdittain

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite